

Ämnesprov, läsår 2017/2018

Religionskunskap

Delprov A

Årskurs

9

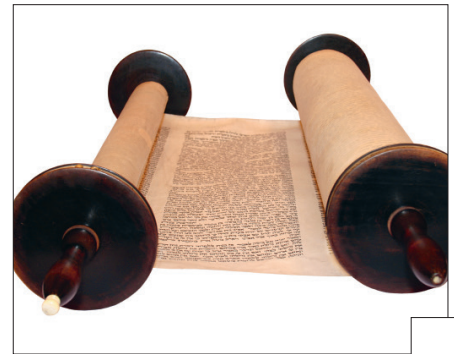
Elevens namn och klass/grupp

Bildförteckning

Sida 3	ö.v.	Wavebreakmedia. Bildbyrå: Mostphotos
Sida 3	ö.m.	Snorre Jøllanger. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 3	ö.h.	feature. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 3	m.v.	CC0 Public Domain. rudolf_langer/pixabay.com
Sida 3	m.m.	Roberto Caucino. Bilbyrå: Mostphotos.
Sida 3	m.h.	Anek Suwannaphoom. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 3	n.v.	CC0 Public Domain. sharonang/pixabay.com
Sida 3	n.m.	Mohamad Shahreen Amri. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 3	n.h.	User_49841. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 6		Valentyn Semenov. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 10		Sten-Åke Stenberg. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 14		User_57720. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 20		™ & © 2010 Lions Gate Entertainment Inc. All rights reserved.

1

Markera de två bilder som har en tydlig koppling till judendom med ett kryss.
Fler än två kryss gör svaret ogiltigt.

2

a) Skriv rätt världsreligion (kristendom, islam, judendom, hinduism eller buddhism) i de bruna rutorna i den vänstra spalten.

Skriv endast **en** världsreligion i varje ruta.

Första deluppgiften är redan löst.

b) Para ihop meningarna med förklaringarna på nästa sida. Skriv siffran på förklaringen i de gröna rutorna i den högra spalten.

Skriv endast **en** siffra i varje ruta, använd inte samma siffra mer än en gång.

Första deluppgiften är redan löst.

Världsreligion (skriv en världsreligion)	Religiös handling/ Konkret religiöst uttryck	Förklaring (skriv en siffra)
a) Inom... <i>hinduism</i>	... ber man till Ganesha för att...	2
b) Inom...	... firar man Eid al-Fitr för att...	
c) Inom...	... skall man följa den åttafaldiga vägen för att...	
d) Inom...	... brukar man fira Yom-Kippur för att...	
e) Inom...	... är de flesta vegetarianer för att...	
f) Inom...	... biktar många sig för att...	
g) Inom...	... besöker man Medina under valfärden för att...	

Välj bland nedanstående förklaringar när du löser uppgiften.
Tre förklaringar kommer att bli över.

1.
... fastan upphör.

2.
... få hjälp med
skolarbetet.

3.
... uppmärksamma
Muhammeds födelsedag.

4.
... ta emot Guds kärlek och
få förlåtelse för sina synder.

5.
... minnas Jesus död och
uppståndelse.

6.
... bli fri från lidandet.

7.
... allt liv är heligt och en del
av världssjålen.

8.
... minnas förstörelsen av
templet i Jerusalem och för
att tänka på sina fel och
misstag samt att försöka
försonas.

9.
... det är staden där den
viktigaste profeten dog.

10.
... det var då den helige
Anden kom till lärjungarna.

3

Läs texterna som handlar om sabbat och gör sedan uppgiften på nästa sida.

Källa 1:

Sara, 17 år, **bloggar** för en judisk församling och beskriver i ett inlägg hur det går till när hennes judiska familj firar sabbat. (2017)

Källa 2:

Intervju på SVT/Sveriges **television** med en rabbin i en svensk synagoga där han berättar om hur man firar sabbat. (2017)

Källa 3:

Olivia, 20 år, skriver ett **brev** till sin mormor om sin resa i Israel. Där berättar Olivia vad hon sett när judar firat sabbat i Jerusalem. (2017)

Källa 4:

Ett **elevarbete** om sabbat som finns på internet, där ritualerna kring sabbaten beskrivs. (2017)

Deluppgift a) och b) vägs samman i bedömningen.

Tänk dig att Alex som går i nian ska skriva en artikel i en skoltidning. Artikeln ska handla om hur man inom judendomen kan fira sabbat. Han har hittat fyra olika källor. Han väljer ut källa 1 och 2 som de mest användbara källorna till artikeln.

a) Motivera varför källa 1 och källa 2 kan vara användbara.

Förtydliga varje motivering med två exempel/förklaringar.

Källa 1 kan vara användbar för att...

Källa 2 kan vara användbar för att...

---

b) Motivera varför källa 3 och källa 4 kan passa mindre bra att använda.
Förtydliga varje motivering med två exempel/förklaringar.

Källa 3 kan passa mindre bra att använda för att...

Källa 4 kan passa mindre bra att använda för att...

4

Inom kristendom, islam och judendom finns det olika heliga skrifter.

Markera med **ett** eller **två** kryss efter varje påstående i den ruta eller de rutor som stämmer bäst överens med påståendet. Sätt ut totalt **13** kryss.

Två av påståendena passar in på två av svarsalternativen.

Påstående	Stämmer med Nya Testamentet (kristendom)	Stämmer med Koranen (islam)	Stämmer med Torah (judendom)	Stämmer inte med någon av skrifterna
a) Enligt traditionen fick Muhammed innehållet av Gud via ängeln Gabriel/Jibril.				
b) Innehåller berättelser om Jesus/Isa.				
c) Innehåller information om Martin Luther.				
d) Innehåller de fem Moseböckerna.				
e) Innehåller 114 suror.				
f) Innehåller berättelser om Ismael och stamfadern Abraham/Ibrahim.				
g) Texten är från början skriven på arabiska.				
h) Innehåller brev från Paulus.				
i) Innehåller information om de medeltida korstågen.				
j) Innehåller fyra evangelier.				
k) Kan förvaras ihoprullad i en ark.				

Läs igenom nedanstående text och gör därefter uppgiften på nästa sida.

Fatima cyklar hem från skolan. När hon nästan är hemma svänger en bil ut mitt framför henne. Hon tvärbromsar, men hinner inte väja. Hon cyklar i hög fart rakt in i bilen. Fatima flyger av cykeln och landar på armen. Hon känner en enorm smärta i vänsterarmen.

Fatimas pappa hör smällen vid krocken och springer ut från familjens hus. Pappan undersöker Fatimas arm och tror att den är bruten. Han lyfter försiktigt in henne i sin bil. Bilresan till sjukhuset går mycket fort. Pappan är väldigt stressad. Han kör mot rött ljus och långt över hastighetsgränserna. Till slut kommer de fram till sjukhuset.

6

I rutan nedan till vänster finns exempel på olika religioner/livsåskådningar.

Para ihop rätt religioner/livsåskådningar A - K med rätt påstående/förklaring.

Skriv rätt bokstav i rätt ruta. Du får bara använda **varje** bokstav **en** gång.

Två påståenden/förklaringar blir över.

- A. Kristendom...
- B. Islam...
- C. Hinduism och buddhism...
- D. Hinduism...
- E. De fem världsreligionerna...
- F. Hinduism och judendom...
- G. Buddhism...
- H. Judendom...
- I. Sekulär humanism...
- J. Judendom och islam...
- K. Kristendom och judendom...

Bokstav	Påstående/Förklaring
	... är en religion vars grundare enligt traditionen föddes i Mecka.
	... växte båda fram i ett område i eller kring nuvarande Indien.
	... grundades när Induskulturen och den ariska kulturen slogs samman.
	... grundades av Siddharta Gautama.
	... är en världsreligion där Guds son enligt traditionen korsfästes.
	... har alla sitt ursprung i Asien.
	... är de två äldsta världsreligionerna.
	... är den religion där anhängarna inte tillåts att missionera.
	... växte från början fram som en miljöreligös rörelse på 1100-talet.
	... är de världsreligioner där Isak enligt traditionen anses mer central än Ismael.
	... har sitt ursprung i Europa.
	... har alla sitt ursprung i Afrika.
	... är två religioner som ser Jerusalem som en helig stad bland annat därför att al-Aqsa-moskén och muren från ett tempel finns där.

8

Nedan följer ett antal påståenden som handlar om hur religion och samhälle påverkade eller påverkar varandra i Sverige från 1500-talet fram till idag.

Avsluta meningarna genom att markera **det** alternativ som stämmer bäst med **ett kryss**. **Fler än ett kryss per deluppgift (a-k) gör svaret ogiltigt.**

a. Genomförandet av reformationen under 1500-talet innebar att Sverige blev ett...

... protestantiskt land.	☐
... sekulärt land.	☐
... katolskt land.	☐

b. Under reformationen i 1500-talets Sverige bestämde Gustav Vasa att...

... man skulle börja bygga kloster i Sverige.	☐
... kyrkan skulle bli mer demokratisk.	☐
... kungen skulle få mer makt över kyrkan.	☐

c. Nya upptäckter och nya idéer inom naturvetenskapen under 1500-talet och 1600-talet ledde till att...

... kyrkans idéer ifrågasattes.	☐
... kyrkans ledare genast ändrade sin världsbild.	☐
... kyrkan blev mer jämställd.	☐

d. Från 1600-talet till slutet av 1800-talet genomförde präster husförhör främst för att kontrollera att medlemmarna i församlingarna...

... hade kunskaper om världsreligionerna.	☐
... hade kunskaper om kristendom och kunde läsa.	☐
... betalade skatt till kyrkan.	☐

e. Frikyrkorörelsen i Sverige växte bland annat fram för att människor under 1800-talet...

... själva ville bestämma hur de skulle leva och tro som kristna.	☐
... ville tillåta andra världsreligioner än kristendom i Sverige.	☐
... ville sprida kristendom till andra länder.	☐

f. En av de viktigaste religiösa orsakerna till att svenskar utvandrade till USA under mitten av 1800-talet var att de...

... ville konvertera, det vill säga byta till en annan världsreligion.	☐
... förväntade sig större religiös frihet i det nya landet.	☐
... ville ha en statskyrka.	☐

g. År 2000 skedde en stor förändring för Svenska kyrkan, vilket innebar att...

... kyrkan inte längre hade rätt att ta in kyrkoavgift av sina medlemmar.	☐
... frikyrkorna blev en del av Svenska kyrkan.	☐
... kyrkan skildes från staten.	☐

h. En följd av invandringen till Sverige de senaste 40 åren är att...

... andelen ateister i Sverige har ökat kraftigt.	
... andelen av Sveriges befolkning som betalar kyrkoavgift kraftigt ökat.	
... olika världsreligioners församlingar eller samfund har fått fler nya medlemmar i Sverige.	

i. Ett tecken på att Svenska kyrkan påverkats av utvecklingen i samhället, är att man numera...

... tillåter vigsel av homosexuella i Svenska kyrkan.	
... regelbundet firar andra religioners högtider i Svenska kyrkan.	
... tagit bort bönen från alla gudstjänster i Svenska kyrkan, eftersom många inte längre är troende.	

j. Religionsfrihet innebär bland annat att...

... män och kvinnor har möjlighet att bli religiösa ledare inom samtliga världsreligioner.	
... man måste följa den religion som majoriteten i samhället har.	
... var och en ska få välja sin tro/livsåskådning.	

k. Att Sverige ofta beskrivs som ett sekulariserat land betyder att...

... människor med annan religiös bakgrund än den kristna har flyttat till Sverige.	
... religionen har fått minskad betydelse i samhället.	
... fler kyrkor har byggts i Sverige de senaste tio åren.	

9

a) Från vilka världsreligioner är nedanstående texter hämtade?

b) **Vilken** religiös handling, grundtanke eller högtid är kopplad till varje text? Välj bland förslagen i den gröna rutan nedan.

TÄNK PÅ

• Läs som en detektiv. Leta efter ledtrådar i texterna. Du behöver inte förstå alla ord.

påsk reinkarnation nattvarden valfärden halal
dop ~~pingst~~ syndafallet ramadan jul

	Textutdrag	Religion	Handling/Grundtanke/Högtid
Ex.	"De såg hur tungor som av eld fördelade sig och stannade på var och en av dem. Alla fylldes av helig ande och började tala andra tungomål, med de ord som Anden ingav dem."	<i>kristendom</i>	<i>pingst</i>
a)	"Medan de befann sig där var tiden inne för henne att föda, och hon födde sin son, den förstfödde. Hon lindade honom och lade honom i en krubba, eftersom det inte fanns plats för dem inne i härbärget."		
b)	"... och ni får äta och dricka till dess den vita strimman av gryningsljuset kan urskiljas mot nattens mörker. Återuppta då (...) och håll den tills natten faller på."		
c)	"Och hon tog av frukten och åt. Hon gav också till sin man, som var med henne, och han åt. Då öppnades deras ögon, och de såg att de var nakna."		
d)	"Somliga återföds som människor (...) de som är fria från störningar uppnår Nirvana."		
e)	"Förbjudet är för er kött av självdöda djur och blod och svinkött och sådant kött som har slaktats i ett annat namn än Guds; ..."		

I Twilight-filmerna är frågor om döden ett viktigt inslag.

™ & © 2010 Lions Gate Entertainment Inc. All rights reserved.

Hur tycker du att döden beskrivs i filmer och i böcker?

Det är olika! Tänk hur det är i en actionfilm jämfört med exempelvis i sagor.

Det har du rätt i. Men varken i filmer eller i sagor är det som i verkligheten.

Jo, i vissa fall tycker jag att det är som i verkliga livet.

TÄNK PÅ

- En jämförelse ska innehålla både likheter och skillnader.
- Problematisera genom att visa att det inom en och samma medieform kan finnas olika skildringar.
- Du måste **inte** ha med fakta om religioner i ditt svar.

10

Resonera om hur döden beskrivs i två olika medier och jämför med hur det är i **verkligheten**.

Välj att skriva om **två** av följande medier: böcker, film, TV-serier, dator-/TV-spel eller musik. Ge **ett** exempel för varje medie du valt och fördjupa dem med beskrivningar och förklaringar.

Om du vill kan du använda dig av nedanstående meningar i ditt resonemang:

- Jag tycker att beskrivningar av döden i ..... stämmer överens med verkligheten för att...
- Jag tycker att beskrivningar av döden i ..... **inte** stämmer överens med verkligheten för att...

11

Buddha, Jesus och Moses är viktiga namn inom olika världsreligioner.

Markera med **ett** kryss efter varje påstående i den ruta som stämmer bäst överens med påståendet. **Fler än ett kryss per rad gör svaret ogiltigt.**

Enligt traditionen...	Buddha (ur ett buddhistiskt perspektiv)	Jesus (ur ett kristet perspektiv)	Moses (ur ett judiskt perspektiv)	Ingen av dem
a) ... blev han upplyst.				
b) ... föddes han i ett stall i Betlehem.				
c) ... var han Guds son.				
d) ... höll han en känd predikan i Benares.				
e) ... befriade han sitt folk från slaveriet i Egypten.				
f) ... sa han att allt är lidande.				
g) ... dog han 632 e.Kr.				
h) ... fick han ta emot tio Guds bud.				
i) ... utvandrade han till Medina.				
j) ... valde han den gyllene medelvägen.				
k) ... växte han upp som en egyptisk prins.				
l) ... tog han emot Vedaskrifterna av Gud.				
m) ... är han en del av treenigheten.				

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Institutionen för didaktik och pedagogisk profession